

РЕЦЕНЗИЯ

от професор д-р Дончо Гавраилов Хрусанов
за дисертационния труд на свободен докторант
Шкелким Бехаудин Дзека на тема „ Теория на
администрацията. Администриране на публичните услуги”
за присъждане на образователната и научна степен „доктор”
в професионално направление 3.6 Право / Административно
право и административен процес /

Със заповед на Ректора на Софийския университет „ Свети Климент Охридски „ съм определен за член на научно жури, което да проведе публична защита на цитирания по-горе дисертационен труд.

На първото заседание на научното жури ми е възложено да подготвя рецензия на труда.

Докторантът Шкелким Дзека е роден през 1964 г.в Тирана, република Албания. През 2000 г. завършва Юридическия факултет на Софийския университет с магистърска степен по право. Работи в Албания като адвокат и правен консултант. От 2011 до 2013 г. е преподавател по право в Юридическия факултет в университета в Тирана. От 2013 г.и до момента е преподавател във Факултета по политикоправни науки в университета „Александър Мойсиу” в град Дурас, Албания.

Зачислен е като докторант на самостоятелна подготовка в Катедрата по административноправни науки при Юридическия факултет на Софийския университет през март 2014 г. Дисертационният труд е обсъден и насочен за защита от катедрата. Докторантът е отчислен с право на защита през ноември 2015 г.

Шкелким Дзека представя за обсъждане докторантски труд на тема „Теория на администрацията. Администриране на публичните услуги” в обем от 170 стр. Трудът включва увод, три глави, заключение, приложения и списък на научната литература на албански, български и чуждестранни автори.

В увода на дисертационния труд е очертана научната задача на автора. Като цяло тя е да направи анализ и разграничение между изпълнителната власт и нейната администрация.

В глава първа – „Теория на администрацията” последователно са анализирани въпросите за съотношението администрация-управление, централната административна система, въпросът за администрацията като част от изпълнителната власт, органите и организацията на публичната администрация. Приносните моменти в тази глава са много. По-важните от тях са:

- обособяването на четири свързани помежду си цели по отношение развитието на администрацията/с.6/ - растеж на администрацията, диференциране на административните организации, намаляване на използването на принудата в администрацията и професионализма в нея.

- прегледът на видовете науки за управлението и тяхното значение/с. 9 и сл./, както и систематизирането на различните периоди в развитието на държавната администрация.

- последователното поднасяне на различните погледи към значението и ролята на администрацията/с. 11 и сл./ - науката за полицията, либерализацията и административното право, научното управление, административно-техническото направление, ролята на Макс Еберт в административните науки, психологичните направления в изучаването на администрацията, социологическите направления, новите технически направления и др.

- характеристиките на административната организация/с. 41 и сл./.

- видовете организации/ с. 43 и сл./ - териториални, функционални и лични.

- разсъжденията относно административната организация като част от изпълнителната власт/с.48 и сл./.

- понятието за обществена услуга/с. 70 и сл./.

- анализът на развитието на публичната администрация и дейността на обществените услуги/с.78 и сл./

- организационните форми на администрацията/с. 86 и сл./.

- класификацията на функциите и дейностите на администрацията/с. 95 и сл./.

Глава втора е посветена на управлението на публичните услуги. Тя, както и първата глава, има предимно теоретичен характер, като обаче в края на отделните точки са направени доста предложения за усъвършенстване с определено практически характер.

Като научни приноси в тази глава могат да бъдат посочени следните основни моменти:

- анализа на традиционния модел на публичните услуги/ с. 109 и сл./ - бюрократичен модел и разгледаните аргументи на Вебер и Мизес,
- поднасянето и анализа на новите публични услуги и основните им характеристики/с. 111 и сл./,
- посочването и краткия анализ на административните реформи/ с. 113 и сл./,
- значението на реформите в управлението на публичните услуги/с. 116 и сл./,
- краткият сравнителноправен анализ на различните консултативни органи за административноправни услуги в Англия, Германия, Финландия и Холандия/с. 124/,
- определението за качество на управлението в публичния сектор и препоръките специално към Албания и отново сравнителноправния анализ с други страни/ с. 128 и сл./,
- опитът да се открият и представят новите предизвикателства пред новото управление на администрацията за публични услуги/ с. 133 и сл./,
- особено важният въпрос за информационните технологии в публичните услуги/ с. 134 и сл./,
- въпросът за обществените услуги и електронните обществени поръчки и прегледа на такива в отделни сфери като данъци, митници, здравеопазване, култура, в общините в Албания/с.138 и сл./.

Важно значение в тази глава имат изводите и препоръките, направени в края ѝ, както и набелязването на основните проблеми пред електронния мениджмънт. Въпросът е изключително важен, той е всеобхватен и стои пред всички страни, въвеждащи модерни административноправни услуги.

Глава трета е посветена на създаването на административните съдилища в Албания и дава освен това кратък сравнителноправен преглед на същият проблем в България, а и в редица други страни-членки на Европейския съюз.

Като приноси в трета глава могат да бъдат посочени изброяването на предимствата, които дава административният съд при решаване на административноправните спорове/ с.146 и сл./.

Приносен характер има и посочването на проблемите в административните съдилища в Албания и предложенията за тяхното решаване/с.151 и сл./.

В заключението на докторската работа са коректно систематизирани направените в изложението изводи и препоръки по разглежданата тема.

Авторефератът, приложен към дисертационния труд е подготвен съобразно изискванията на закона. Посочени са и другите научни трудове на докторантът по темата на дисертацията му.

Те показват творческата активност на господин Дзека не само в областта на административното право и административния процес, но и в други правни области – социалното равенство на етносите в Албания, укрепване на семействата и етносите, разводът и психо-социалните последици. Господин Дзека е участник и в множество международни научни конференции с научни доклади.

В заключение може да се каже, че докторантът Шкелким Дзека е представил интересен, правилно структуриран, последователно развит научен труд. Той има предимно теоретичен характер, особено първите две глави, но в същото време авторът му се е постарал да извлече редица практически изводи и препоръки от теоретическите си разработки. В последната, трета глава, на базата на съпоставки главно с Република България, но и с други страни-членки на Европейския съюз са защитени нуждата и предимствата от изграждането на административни съдилища в Албания, като обаче авторът не е скрил и някои от недостатъците на системата в момента и отново е направил препоръки за тяхното отстраняване за в бъдеще.

Трудът е написан на много добро научно ниво, особено като се има предвид фактът, че е разработван от чужденец.

Аз бях научен консултант на господин Дзека при написването на дисертационния му труд. Искам изрично да декларирам пред останалите членове на научното жури, че трудът е разработен напълно самостоятелно от докторанта. Помощ съм оказвал при структурирането, при превода от албански на български, при насочването към научни източници на български език, при редактирането.

В крайна сметка намирам, че представеният за защита научен труд на господин Шкелким Дзека отговаря на всички изисквания на Закона за развитието на академичния състав в Република България, на Правилника за неговото прилагане и на Правилника на Софийския университет „Свети Климент Охридски“, за получаване на научната и образователна степен „доктор“, по право.

Давам категорично положителна оценка на труда, ще гласувам положително и призовавам и останалите членове на научното жури да направят същото.

София, 05.01.2016 г.

Подпис: